

Kulturdepartementet

Vår referens/dnr:

2025-240

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

Ku2025/00953

2026-01-21

Svenskt Näringslivs yttrande över SOU 2025:100, Åtgärder mot illegal ip-tv

1. Några inledande kommentarer

Föreningen Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2025:100, Åtgärder mot illegal ip-tv, och vill med anledning av detta lämna följande kommentarer.

Svenskt Näringsliv är en organisation som har 60 000 medlemsföretag från alla typer av branscher. Det gör att Svenskt Näringsliv inte företräder en enskild branschs syn på de aktuella frågorna utan har ett brett näringslivsperspektiv.

Det kan tyckas som att åtgärder mot illegal ip-tv är frågor som främst rör några få branscher. Faktum är dock att åtgärderna mot illegal ip-tv kan och bör ses i ett bredare perspektiv. Det handlar om teknikneutral lagstiftning, skydd av kunskapsbaserade tillgångar samt åtgärder mot en typ av brottslighet som omsätter stora summor pengar. Som utredningen konstaterar gäller det mer än en miljard kronor årligen.

Svenskt Näringsliv tillstyrker utredningens förslag i sin helhet, men vill ändå lämna några fördjupande kommentarer om några frågor. Svenskt Näringsliv kommer att yttra sig över följande frågor:

- Behov av teknikneutral lagstiftning
- Betydelsen av de kunskapsbaserade tillgångarna
- Behov av verktyg för att försvara tillgångar
- Definitioner
- Marknadsföringsförbud
- Straffbara handlingar
- Behörig domstol

2. Behov av teknikneutral lagstiftning

Den tekniska utvecklingen går fort och påverkar hela samhället. Svenskt Näringsliv vill framföra behovet av en så teknikneutral lagstiftning som möjligt. Klart är att nu gällande reglering som finns i lag (2000:171) om förbud beträffande viss avkodningsutrustning inte fullt ut motsvarar dagens behov.

Den modernisering som utredningen föreslår motsvarar de behov som finns idag. Vår bedömning är att förslagen når en högre grad av teknikneutralitet än dagens lagstiftning.

3. Betydelsen av de kunskapsbaserade tillgångarna

I en kunskapsekonomi står de kunskapsbaserade tillgångarna i centrum. En allt större del av samhällsekonomin kretsar kring exempelvis hantering av upphovsrättigheter och varumärken. Detta är också anledningen till att Svenskt Näringsliv arbetar med immaterialrättsfrågorna.

Från Svenskt Näringslivs perspektiv utgör således utredningens förslag något som inte bara berör kultur- och idrottssektorn. Det handlar om att skapa fungerande skydd för de kunskapsbaserade tillgångarna och att stänga dörrar för den organiserade brottsligheten.

Precis som utredningen konstaterar har Sverige särskilda utmaningar när det gäller illegal ip-tv,¹ därför är det särskilt viktigt att utredningens förslag genomförs.

4. Behov av verktyg för att försvara tillgångar

För att upphovsrättigheter, varumärken och andra kunskapsbaserade tillgångar faktiskt ska kunna vara tillgångar krävs ett rättsligt skydd som är en fungerande helhet.² Dagens lagstiftning innebär att det finns brister i denna helhet i relation till illegal ip-tv.

Utredningens förslag innebär förtydliganden och täppande av hål i dagens lagstiftning, vilket leder till ett bättre fungerande skydd för de kunskapsbaserade tillgångarna.

5. Definitioner

Svenskt Näringsliv tillstyrker i princip de definitioner som föreslås i 4 § lagen om förbud beträffande viss avkodningsutrustning. Förslaget innebär en ökad teknikneutralitet än dagens reglering.

Enligt vår bedömning skulle dock en högre grad av tydlighet nås om formuleringen "annan teknisk lösning" ändrades. Den formuleringen kan tolkas som att man snävar in området på ett onödigt sätt. Vårt förslag är att ordet "teknisk" stryks.

¹ SOU 2025:100, s. 44.

² Se IVA-rapporten "Behov av en strategi och handlingsplan för kunskapsbaserade tillgångar", där möjligheterna att försvara sina rättigheter är viktiga i kunskapsekonomin.

6. Marknadsföringsförbud

Frågan om marknadsföringsförbud kan många gånger vara komplex. För det som berörs av utredningens uppdrag är det dock enligt Svenskt Näringsliv helt rimligt att införa ett marknadsföringsförbud, såsom föreslås i 5 §.

Marknadsföringen av illegala tjänster är en viktig del i att illegal ip-tv har blivit ett så stort problem i Sverige. Marknadsföringsförbudet är ett viktigt steg för att minska synligheten och därmed minska efterfrågan.

7. Straffbara handlingar

Utredningen föreslår flera ändringar beträffande de straffbara handlingarna, i 5, 6 och 7 §§. Svenskt Näringsliv tillstyrker utredningens förslag.

Det är helt rimligt att de straffbara handlingarna omfattar anskaffande, innehav och användning. Det är inte rimligt att utesluta något av leden, eftersom det skulle göra det svårare att gripa in. Särskilt viktigt är det att även innehav omfattas av de straffrättsliga ansvarsreglerna. Svenskt Näringsliv tillstyrker även förtydligandet beträffande privatpersoners innehav.

Svenskt Näringsliv tillstyrker även förslaget beträffande grovt brott, i 6 §. Detta ligger i linje med de justeringar som gjordes häromåret i de immaterialrättsliga lagarna. Eftersom illegal ip-tv ofta är en del av organiserad brottslighet är det viktigt att straffsanktionerna speglar samhällets strävan efter att hindra sådan verksamhet.

8. Behörig domstol

Svenskt Näringsliv var pådrivande i att Sverige skulle få en specialdomstol på immaterialrättens område. Ämnets komplexitet och betydelse gjorde den domstolsreformen nödvändig. En rättssäker hantering av mål kring illegal ip-tv förutsätter tillgång på den kompetens som finns hos Patent- och marknadsdomstolen.

För att reformen ska bli en verklig framgång krävs också att de resurser som överfördes från Marknadsdomstolen verkligen fördelas på sådant sätt att PMD/PMÖD kan bedriva sitt fokuserade arbete på de ärenden de är satta att hantera. Detta var en av de risker som identifierades med reformen och Svenskt Näringsliv ser fortsatt ett behov av utvärdering.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget att Patent- och marknadsdomstolen ska vara behörig domstol.

Christina Wainikka

Policyexpert för immaterialrätt